

Eesti kultuurielu 1950-ndatel aastatel

Finaal E. Kapi balletist "Kullaketrajad" RAT Estonia esituses Eesti NSV kunsti ja kirjanduse dekaadil Moskvast 1956.
Foto: A. Batanov. EFA 0-54400

Kultuuriteemalisi fotosid Stalini ajast leidub üsnagi vähe ja need olemasolevadki on visuaalselt väheütlevad – kongressid, puisevõitu grupipildid. Püüdsin võrrelda kultuuriteemade kajastamist toleaeelses kinokroonikas, millega oli algust tehtud juba 1945. aastal. Aastas tehti 20–30 ringvaadet, millest igauks koosnes 4–6 palast erinevatel teemadel. Ja tõesti, kultuuriteemalisi löike tuli aasta peale vaid 6–8 ja enamasti olid need seotud Stalini preemia laureaatidega (E. Kapp, G. Ernesaks, H. Leberecht jt.), saadikukandidaatidega (A. Jakobson, E. Kapp), külalisesinejatega (Moskva Kammerteater, L. Orlova), propagandistlike kino- ja teatrietendustega ("Kremlis kellad", "Elu tsitadellis") ning juba nimetatud kirjanike ja heliloojate kongressiga. Küll aga on kajastatud 1947. ja 1950. a. laulupidusid.

Murrang kultuuri kajastamises nii fotos kui ka ringvaadetes leidis aset 1954.–1955. a., kui põhilooingiks sai "Kultuur massidesse", mida ilmestavad näiteks "Estonia" orkestri kontsert tehases, kirjanike kohtumine lugejatega või siis kirjanike külaskäik kaevandusse. Eraldi fotonurga saaks kokku 1956. aastal toimunud Eesti NSV kultuuripäevadest Moskvast – fotosid etendustest, kohtumistest vene kultuuritegelastega jne.

Viiekümnendatel aastatel ehitati Eestis massiliselt uusi kinohooneid, mistõttu tutvustati plakatinäitust, mille kaudu saab aimu ka filmidest, mis tol ajal kinodes jooksid.

Huvitava detailina tahaksin ära märkida Jaan Krossi foto juures esiplaanile seatud raamatut "Der Schwarze Obelisk".

Ivi Tomingas

13. üldlaulupeol esinevad ühendkoorid. Tallinn, 26. juuli 1950. Foto: V. Samusenko. EFA 0-3355

"Estonia" teatri kontsert Tallinna Masinaehitustehases novembris 1957. a. Foto: V. Gorbunov. EFA 0-11895

Eesti NSV kultuurikongress 1945. a. Kõneleb E. Päll. Kongressi presiidiumi laua taga vasakult: N. Andresen, A. Lauter, J. Vares-Barbarus, J. Semper, E. Kapp. Foto: O. Juhani. EFA 0-19785

Eesti NSV kirjanike I kongressist osavõtjad (vasakult): P. Rummo, J. Smuul, M. Nurme, Ed. Männik, D. Vaarandi, F. Kotta ja R. Parve. Tallinn, 1946. a. EFA 0-80521

Eesti NSV Heliloojate Liidu noortesektsiooni liikmed (vasakult): Evald Vain, Raimond Valgre, Ludvig Ehala, Edgar Arro, Gennadi Podelski ja Neeme Laanepõld. Tallinn, 17. mai 1948. a. EFA 0-147722

Eesti NSV heliloojate kongressil kõneleb Eesti NSV rahvakunstnik Juhhan Simm. Tallinn, 1959. a. Foto: S. Rosenfeld. EFA 0-85 579

Kunstnikud V. Loik ja B. Väli ENSV 10. aastapäevaks valmiva maaliga "1. mai demonstratsiooniks valmistumine". Tallinn, 1950. Foto: V. Gorbunov. EFA 0-2970

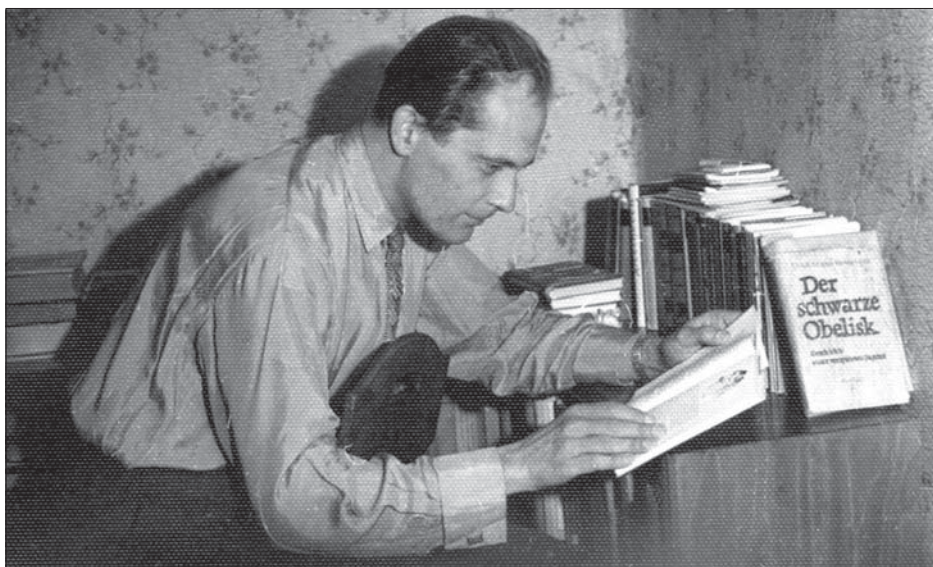
Eesti kujutava kunsti näitus Kunstihoones Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäeva tähistamiseks. Kunstnikud A. Jegorov (vasakul) ja N. Root vaatlevad O. Männi skulptuuri "Meelis ja Vjatško Tartu kaitsmisel 1224. a.". Tallinn, nov. 1951. a. Foto: V. Gorbunov. EFA 0-187

Eesti NSV kunsti ja kirjanduse dekaadile Moskvas on saabunud (vasakult): kirjanik Ralf Parve, helilooja Gennadi Podelski, laulja Georg Ots ja kirjanik Lilli Promet. Moskva, 1956. EFA 0-80515

Kirjanik Paul Rummo kohtub lugejatega. Tallinn, 20.12.1955. Foto: S. Rosenfeld. EFA 0-91023

Kirjanik Jaan Kross. Tallinn, 1958. Foto: S. Rosenfeld. EFA 0-84918

Kino "Sõprus" ooteruumis avatud esimene vabariiklik kunstilise kinoplakati näitus. Tallinn, 1959. Foto: D. Prants. EFA 0-31503